

Takkuhankajakälä

Ringlav

Evernia divaricata

Uhanalaisuusluokka (IUCN): vaarantunut (VU)

Uhanalainen (LSA 521/2021)

Luonnehdinta

Takkuhankajakälä on puiden oksilla tai rungoilla riippuva, kellanharmaa tai vihertävän harmaa jäkälä. Sen pituus vaihtelee noin kymmenestä useaan kymmeneen senttimetriin. Haarat ovat litteitä tai liereitä ja niillä on epätasainen pinta. Takkuhankajakälä on myös märkänä erittäin kevyt, taipuisa ja pehmeä. Sen haarojen pinta on halkeilevaa, ja halkeamista paljastuu valkoinen ja nukkainen ydin. Jäkälässä kasvaa pieniä haaroja, jotka irtoavat helposti. Kotelomaljat ovat hyvin harvinaisia.

Elinympäristö ja levinneisyys

Takkuhankajakälä kasvaa pääasiassa vanhoilla kuusilla, yleensä oksilla (harvoin rungolla), mutta sitä tavataan myös muilla puulajeilla (yhtä lailla rungolla ja oksilla) tai kallioilla ympäristöissä, joissa on sopivan kostea ja vakaa pienilmasto. Takkuhankajakälä on metsän jatkumosta riippuvainen hyvä vanhan metsän indikaattorilaji. Sopivan suojaisat ja tuulettomat kasvupaikat ovat usein purojen läheisyydessä, korvissa tai soiden reunoilla. Takkuhankajakälää on myös vanhoissa kalliometsissä, useimmiten männyllä. Lajia tavataan Varsinais-Suomesta Koillismaalle asti.

Nykytila ja uhkatekijät

Takkuhankajakälää uhkaavat vanhojen metsien harvinaistuminen ja pirstaloituminen hakkuiden takia, kosteiden metsien ojittaminen sekä ilmansaasteet. Esiintymistä suurin osa on suojelematta.

Hoitosuositukset

Kostea ja vakaa pienilmasto vaativan takkuhankajakälän kasvupaikka tulisi rajata kokonaan metsänkäsittelyn ulkopuolelle. Kasvupaikan ympäristö tulisi säilyttää jatkuvasti peitteisenä ja kosteita metsiä ja kasvupaikkojen läheisiä soita ei tule ojittaa. Osa esiintymistä sijaitsee metsälain erityisen tärkeissä elinympäristöissä (rehevissä korvissa, purovarsilla, jyrkänteillä ja vähäpuustoisilla kallioilla, osa mahdollisesti lisäksi rehevillä lehtolaikuilla, kangasmet-säsaarekkeilla, vähäpuustoisilla soilla ja pienten lampien lähiympäristöissä). Monet takkuhankajakälän kasvupaikoista saattaisivat olla METSO-ohjelmaan sopivia kohteita.

Lähteet

Nitare, J. (toim.) 2000. Signalarten – indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping. 384 s.